

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10Co/61/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117216585
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Kohút
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8117216585.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Kohúta a sudcov JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Anny Ilčinovej, v sporovej veci žalobkyne: K. H., C.. XX.X.XXXX, S. A. Š., W. XXXX/XX, zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31 954 448, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 11Csp/155/2017-247 zo dňa 21.6.2019, takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok súdu prvej inštancie.

Žalobkyňa má proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že zmluvná podmienka - poplatok za poskytnutie úveru/revolvingu 150,- eur uvedená v bode 6 Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 14.11.2014 uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným je neprijateľná. O trovách konania rozhodol tak, že žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Vychádzal zo zistenia, že dňa 14.11.2014 strany uzavreli formulárovú Zmluvu o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, a to tým spôsobom, že dňa 11.11.2014 najprv žalobkyňa podpísala príslušný formulár s vyplnením údajov pod bodom 5 „údaje o požadovanom revolvingovom úvere“, ktorý obsahoval tieto náležitosti: poskytnutá čiastka úveru - 1.500,- eur, predpokladaná mesačná splátka spolu s platbou podľa dohody o poskytovaní služieb, ak bude uzavretá 81,99 eur, splatnosť úveru - 42, mesačná splátka vrátane úrokov - 47,43 eur, celková čiastka, ktorú musí dlžník zaplatiť - 2.142,06 eur, predpokladaná RPMN 26,17 %, ročná úroková sadzba 18,08 %, priemerná RPMN 44,06 %, poplatok za poskytnutie úveru - 150,- eur. Žalovaný ako veriteľ formulár zmluvy podpísal až neskôr - 14.11.2014, pričom vyplnil údaje uvedené pod bodom 6 „údaje o schválenom revolvingovom úvere“, ktorý obsahuje totožné údaje spotrebiteľského úveru ako v bode 5, okrem RPMN, ktorá je uvedená vo výške 26,07 %. V bode 7 zmluvy sa uvádza, že jej neoddeliteľnou súčasťou sú Zmluvné dojednania zmluvy o revolvingovom úvere, ktoré sú na zadnej strane zmluvy, s ktorými sa dlžník oboznámil a nemá k nim výhrady. Neuvádza sa však, že by boli zmluvné dojednania odovzdané žalobkyňi a nie je pravdou, že by boli na zadnej strane zmluvy, predstavujú totiž samostatnú listinu. V spomínaných zmluvných dojednaniach pod bodom 7 sú vymenované prílohy ako súčasť Zmluvy o revolvingovom úvere a medzi nimi aj oznámenie veriteľa o schválení úveru. Splátkový kalendár sa však neuvádza. Bolo nesporné, že Zmluvu o revolvingovom úvere vrátane dohody o poskytovaní služieb bolo potrebné považovať za spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 Občianskeho zákonníka. Žalobu o neprijateľnosť zmluvnej podmienky bolo potrebné

považovať za žalobu o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d/ CSP, teda za žalobu o určenie právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Vylúčenie súdneho prieskumu v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka je aj v prípade hlavného predmetu zmluvy a primeranosti ceny, ak tieto podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne. Súd prvej inštancie naďalej zotrval na názore ohľadom spornej zmluvnej podmienky, ktorý prezentoval vo svojom predchádzajúcom súdnom rozhodnutí. Zároveň však plne rešpektoval právny názor vyslovený v rozsudku odvolacieho súdu ako súdu vyššej inštancie. Preto poukázal len na tie dôvody, ktoré uviedol odvolací súd v časti rozsudku, ktorý sa týkal posúdenia spornej zmluvnej podmienky. Preto vychádzajúc z princípu viazanosti vysloveným právnym záverom odvolacieho súdu žalobe aj v tejto časti vyhovel s poukazom na dôvody, ktoré uviedol odvolací súd vo svojom rozsudku.

3. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal žalovaný odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP.

5. Namietal, že rozsudok neobsahuje odôvodnenie, ktorým by súd vyvrátil argumenty žalovaného ohľadne poplatku za poskytnutie úveru, teda že Národná banka Slovenska posudzovala poplatok za poskytnutie úveru a dospela k záveru o jeho prípustnosti, ohľadne poplatku za uzatvorenie zmluvy nie je samotný právny inštitút „neprijateľná podmienka“ aplikovateľným a z rozsudku nevyplýva žiadny argument, pre ktorý by tomu tak malo byť, poplatky (vrátane poplatku za poskytnutie úveru) predstavujú (vedľa úrokov) časť viaczložkovej ceny celého komplexu plnení. Poplatok za poskytnutie úveru je cenou plnenia, resp. jej súčasťou v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka. Právna úprava spotrebiteľských úverov s účinnosťou od 10.6.2013 výslovne upravila, aké poplatky sú neprípustné a ex lege zakázané. Poplatok za poskytnutie úveru je všeobecne rozšírenou položkou, rovnako ako bol poplatok za vedenie, správu a evidenciu spotrebiteľského úveru. Odôvodnenie rozsudku neobsahuje dôvod neprijateľnosti poplatku ako takého. Poplatok za poskytnutie úveru je všeobecne rozšírenou položkou, rovnako ako bol poplatok za vedenie, správu a evidenciu spotrebiteľského úveru. Z prijatej zákonnej úpravy vyplýva, že zákonodarca s poplatkom za poskytnutie úveru výslovne počítal. Poplatok za poskytnutie úveru je prípustný a dovolený. Z jeho označenia je nepochybné, za čo konkrétne sa uhrádza. Netýka sa žiadnej z činností uvádzaných v zákone ako vedenie, evidencia alebo správa spotrebiteľského úveru. Na rozdiel od pojmov vedenie, evidencia alebo správa úveru, ktoré sú do určitej miery vďaka svojej všeobecnosti viacvýznamové, v prípade poplatku za poskytnutie úveru je obsahovo presne a transparentne vyjadrené, za čo sa poplatok platí a v zmysle uvedeného tak poplatok nemôže predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku. Poplatok definuje svojím názvom (označením), za čo sa platí. Ide o platbu za takú činnosť, ktorá je aj v záujme spotrebiteľa (získanie peňažných prostriedkov). Platba (poplatok, odmena) za činnosť, ktorá je v záujme oboch účastníkov úverového vzťahu, nie je slovenskému právnemu poriadku neznáma. Ust. § 499 Obchodného zákonníka upravuje dohodu o provízii za záväzok veriteľa poskytnúť dlžníkovi peňažné prostriedky.

6. S poukazom na uvedené žalovaný navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť s uplatnením si náhrady trov odvolacieho konania.

7. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného nevyjadрила.

8. Odvolací súd prejednal vec podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu, ale aj na internetovej stránke súdov SR (§ 378 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 219 ods. 3 CSP). Nariadenie pojednávania si nevyžadovala potreba zopakovania alebo doplnenia dokazovania a nevyžadoval si to ani dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1, 2 CSP). Po oboznámení sa s obsahom spisu súdu prvej inštancie a s dôvodmi odvolania žalovaného odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

9. Podľa § 298 ods. 1 CSP, súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

10. Podľa § 3 ods. 3 a ods. 5, veta prvá zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. Proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva.

11. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok. Judikatúra Európskeho súdneho dvora ukladá vnútroštátnemu súdu vo verejnom záujme aplikovať ustanovenia právnej úpravy o ochrane spotrebiteľa tak, aby bola zabezpečená ochrana spotrebiteľa do takej miery, aby boli kompenzované nevýhody vyplývajúce z okolností uzavretia zmluvy (pozri rozhodnutie ESD vo veci C-412/06, C-227/08).

13. Zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere revolvingového typu č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 14.11.2014 vyplýva, že je v bode 6 tejto zmluvy (údaje o schválenom revolvingovom úvere) uvedený poplatok za poskytnutie úveru/revolvingu 150,- eur.

14. Predmetná zmluva o revolvingovom úvere je štandardnou formulárovou zmluvou používanou žalovaným v mnohých ďalších prípadoch v takmer rovnakom znení, pričom z formy a obsahu zmluvy je zrejmé, že text zmluvy bol žalovaným vopred pripravený a jej obsah žalobkyňa ako spotrebiteľka nemala možnosť podstatným spôsobom ovplyvniť. Preto na jednotlivé zmluvné dojednania treba nazerať ako na ustanovenia, ktorých obsah nebol individuálne dojednaný v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka v spojení s jeho § 3.

15. V predmetnom prípade dojednanie o poplatku bolo žalovaným v zmluve predformulované, žalobkyňa nemohla znenie, obsah predmetnej podmienky ovplyvniť. Zmluvná podmienka upravujúca poplatok za poskytnutie úveru tak nebola so spotrebiteľom individuálne dojednaná (§ 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka), preto podlieha prieskumu v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

16. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa hrubú nerovnováhu. Za neprijateľnú preto považuje odvolací súd aj zmluvnú podmienku, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia uplatňovaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch).

17. Za takýto poplatok s prihliadnutím tiež k uzavretej Dohode o poskytovaní služieb č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 14.11.2014 žalovaný žalobkyňu neposkytol reálne plnenie. Návrh na stanovenie poplatku za poskytnutie úveru/revolvingu vo výške 150,- eur vychádzajúc z časovej postupnosti uzatvárania zmluvného vzťahu mala podať samotná žalobkyňa. Z veci samotnej však vyplýva, že tento poplatok stanovil žalovaný vo vopred predtlačenom formulári. Dohoda v tejto časti spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Poplatok nebol individuálne dojednaný a absencia definovania zodpovedajúceho protiplnenia spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Strany zároveň uzavreli Dohodu o poskytovaní služieb, ktorá pri logickej úvahe musela absorbovať celú administratívu súvisiacu s uzatvorením a vedením zmluvného vzťahu. Stanovenie ďalšieho plnenia spotrebiteľovi vo forme poplatku je preto konaním, ktoré je zjavne v rozpore s dobrými mravmi a aj preto neplatným (pozri rozsudok Okresného súdu Poprad zo dňa 27.4.2017, č.k. 12C/156/2016-66 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 24.4.2015, č.k.13Co/61/2017, v ktorom okresný súd určil zmluvnú podmienku Poplatok za poskytnutie úveru v sume 50,- eur za neprijateľnú).

18. Vo vzťahu k ust. § 499 Obchodného zákonníka odvolací súd dodáva, že predmetné ustanovenie upravuje možnosť dojednania odplaty za tzv. „rezervovanie“ prostriedkov veriteľa pre dlžníka, ide o odplatu za to, že veriteľ od uzavretia zmluvy o úvere s týmito nemôže disponovať a čaká na to, kedy, v akej výške, a či vôbec ich dlžník reálne bude čerpať. V predmetnom prípade však už priamo v žiadosti o poskytnutie úveru/zmluve o úvere je žalovaným predformulovaná žiadosť dlžníka o prevod čiastky úveru na jeho účet (bod 11. Zmluvy), teda žalovanému je už v čase uzavretia zmluvy zrejmé, že dlžník žiada o čerpanie finančných prostriedkov okamžite, t.j. momentom uzatvorenia zmluvy, a to v plnej výške určenej zmluvou. Obdobie „rezervácie“ prostriedkov tak v danom prípade nenastáva, a preto dojednanie poplatku za poskytnutie úveru je neprijateľné s poukazom na ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže spotrebiteľovi zaň nie je poskytnuté zo strany veriteľa žiadne protiplnenie.

19. Za situácie, že správny je aj výrok o trovách konania strán sporu, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

20. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého žalobkyňa ako sporová strana, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, má nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalovanému, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

21. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca, alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca, alebo nesprávny obsadený súd,
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 430 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená,
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné ak:

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desať násobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania, len príslušenstvo, pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písm. a) a b).

Na určenie výšky určenie minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacoch od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom, alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa dovolateľ domáha (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec, alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou, alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a ochrane pred diskrimináciou, alebo odborovou organizáciou, a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 1, 2 CSP).

Rozsah v akom sa rozhodnutie napadá môže dovolateľ rozšíriť, len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).